

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Temat

Doskonalenie współpracy w rodzinie

Monika Frąckowiak

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Data: 17.05.2022 r.

SGH
Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

1

Współpraca

Współpraca czyli dążenie do realizacji wspólnych celów

Efektywna współpraca w rodzinie/zespole opiera się na kilku elementach m.in.

- znajomości emocji i potrzeb własnych oraz drugiej strony
- empatycznej komunikacji
- zaufanie, otwartość, autentyczność...

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

2

Współpraca a rywalizacja?

We **współpracy** w rodzinie chodzi o realizację wspólnych celów, z kolei w **rywalizacji** dążymy do osiągnięcia swoich własnych, osobistych celów.

Rywalizacja

- postawa dominacji i walki, polegająca na zaspokajaniu swoich potrzeb bądź osiągnięciu celu kosztem przegranej drugiej strony konfliktu;
- podstawą tego stylu jest założenie wygranej za wszelką cenę przy równoczesnym ignorowaniu potrzeb drugiej strony.

3

Jakie straty mogą wynikać z rywalizacji?

- utrata rodzeństwa/rodzica, zyskanie „rywala”,
- brak poczucia bezpieczeństwa,
- obciążenie emocjonalne (stres), ciągła walka,
- poczucie osamotnienia,
- konflikt między ja realnym, a ja idealnym,
- presja, przymus bycia najlepszym,
- niskie poczucie własnej wartości w wypadku niezrealizowania się (nie bycia najlepszym) i porażki,
- przekonanie, że ciągle muszę być czujny aby nie zabrali mi więcej,
- przymus i wynajdywanie tego, w czym muszę być lepszy,
- w sytuacji przegranej myślenie, że "jestem do niczego"

4

Jakie straty mogą wynikać z rywalizacji?

- przekonanie, że:
  - rodzina to arena walki,
  - partner w relacji to wróg,
  - w konflikcie nie ma kompromisu – musi być wygrany- przegrany,
  - rację ma silniejszy,
  - nikomu nie można ufać,
- traktowanie siebie i innych przedmiotowo,
- tendencja do działania samemu, współpraca to ryzyko,
- postrzeganie otaczającego świata jako pola walki...

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

5

Jakie rywalizacja przynosi korzyści?

- powoduje wzrost motywacji do działania,
- zwiększa gotowość do aktywności i wysiłku,
- uruchamia ambicję,
- daje poczucie mocy,
- daje radość z pokonania przeciwnika,
- podnosi samoocenę, poczucie własnej wartości,
- zaspokajają potrzebę osiągnięć,
- oswajają z sytuacją porażki (trening w bezpiecznych warunkach).

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

6

Współpraca w rodzinie

Proszę sobie przypomnieć ostatnią sytuację, w której doświadczyliście

Państwo współpracy w rodzinie i poszukajcie odpowiedzi na pytania:

- Jak do tego doszło? (Jaka ta była sytuacja? Kto zainicjował współpracę? Jak to zrobił? Jaka była reakcja innych w rodzinie?)
- Jakie uczucia towarzyszyły (Wam i innym)?
- Jaki był efekt ?

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

7

Jakie płyną korzyści z współpracy?

- bliskość,
- wsparcie, wzajemna pomoc,
- zaspokojenie potrzeb: uznania, przynależności, bezpieczeństwa,
- budowanie zaufania,
- poczucie jedności,
- poczucie siły i ważności,
- poczucie sprawczości,
- wymiana doświadczeń i informacji,
- podział pracy (więcej czasu, mniej wysiłku)

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

8

Jakie płyną korzyści z współpracy?

- możliwość dzielenia się,
- wspólna radość,
- wzrost poczucia odpowiedzialności,
- wykorzystanie indywidualnych predyspozycji, uczenie się organizacji,
- bank pomysłów,
- większa szansa na osiągnięcie celu,
- realne poczucie własnej wartości

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

9

Jak budować współpracę w rodzinie?

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

10

Ja - Człowiek Ja - Rodzic

Jeżeli wiesz co się z Tobą dzieje, **jakie emocje przeżywasz**, jakie masz **potrzeby** i **potrafisz je komunikować**, ale także **uważnie słuchasz** i **dostrzegasz potrzeby drugiej osoby**, to **posiadasz podstawowe umiejętności współpracy w zespole**.

Rodzina jest przecież **zespołem** – mniejszym lub większym, ale jest to zespół, który powinien dążyć do **realizacji wspólnych celów**.

Na podstawie koncepcji porozumienia bez przemocy

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

11

Od czego zacząć?

Rodzina jest najważniejszym miejscem, w którym dzieci od małego uczą się przez **naśladownictwo co mówić i jak mówić**. A od kogo? Od rodziców i dorosłych, z którymi mają najwięcej kontaktu, czyli również dziadków i opiekunek oraz w szkole.

Modelowanie, czyli uczenie się od innych ludzi **przez obserwację** następuje u Twojego dziecka nie tylko w **sferze zachowań** w różnych sytuacjach lecz także jest bardzo widoczne w **sferze językowej**.

Identyfikacja (wzór)

„Mocne rodziny podkreślają, że dobra komunikacja nie koniecznie się po prostu „zdarza”; zwykle wymaga ona czasu i praktyki” – Nick Stinnett i John DeFrain

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

12

Modelowanie - przykłady

Możemy modelować np. **pewność siebie** w sytuacjach społecznych

- Pierwszy mów: „Dzień dobry”, przedstawiaj się;
- Bądź przyjazny do ludzi;
- Pomagaj innym, gdy widzisz taką potrzebę;
- Podejmuj ryzyko i komentuj, jak to ważne (np.: „*Myślałam, że będzie trudniej*”, „*Myślałem, że pójdzie mi lepiej, ale teraz wiem co zrobić następnym razem inaczej*”).

Uczyć, że **istnieje więcej niż jeden sposób patrzenia na sprawy, więcej niż jedno rozwiązanie problemu**

- 1) Porażka uczy, czego mamy nie robić, by osiągnąć to, co chcemy.
- 2) Ucz dziecko poszukiwania rozwiązań, aż znajdzie właściwe (ćwicz w sytuacjach życia codziennego).

Uczyć **tolerancji i szacunku dla innych**. Pokazuj, że ludzie nie muszą być idealni, by być wartościowymi. Im więcej okazujesz wyrozumiałości w stosunku do innych, tym bardziej dzieci będą wyrozumiałe wobec siebie i siebie :)

13

Komunikacja we współpracy

Sposób, w jaki komunikujemy się z bliskimi, decyduje o atmosferze ogniska domowego, a co za tym idzie o jakości naszej relacji.

Kiedy zaczynamy rozmawiać z partnerem/partnerką lub dzieckiem, w dużej mierze na słowach budujemy znaczenie rozmowy. To one sprawiają, że chcemy kontynuować dialog lub go zakończyć.

Mogą być albo „oknem” albo „murem”.

Słowa mury – to te słowa, które oceniają, interpretują, porównują, etykietują; dzielą ludzi na dobrych i złych, a ich zachowania na właściwe i karygodne.

14

Komunikacja - "słowa mury"

Słowa mury mogą brzmieć tak:

- „Nie wolno ci tak do mnie mówić”.
- „Nie obchodzi mnie, co myślisz, masz to zrobić”.
- „Nie płacz”.
- „Nie ma się czego bać”.
- „ A nie mówiłem...”
- „Twój brat jest młodszy, a już sam myje zęby”.

Komunikację utrudniają również:

- Osądzanie – „Dlaczego nie możesz tego zrobić od razu porządnie?”,
- Decydowanie za innych- „Dopóki mieszkasz w moim domu, masz codziennie zmywać”,
- Krytykowanie - „Ile razy mam powtarzać to samo? To naprawdę tak trudno zapamiętać?”,
- Obwinianie – „To przez ciebie tak się denerwuję”,
- Pouczanie – „Powinieneś być to zrobić inaczej, z tego nic nie będzie”,
- Bagatelizowanie – „Nie przesadzaj, nic się nie stało, to tylko zabawka”.

Komunikacja - "słowa okna"

Słowa okna – otwierają nas na drugiego człowieka, na jego widzenie danej sprawy. Przyczyniają się do naszej ciekawości, Sprawiają, że chcemy słuchać.

Słowa okna mogą brzmieć tak:

- „Chcę ci opowiedzieć o czymś dla mnie ważnym”.
- „Ciekawa jestem, co o tym myślisz?”
- „ Czy chcesz usłyszeć co ja o tym myślę?”
- „Lubię, gdy...”
- „Chciałabym lepiej cię zrozumieć”.
- „Cieszę się, gdy słyszę, że...”

Komunikacja - co słyszymy?

Słowne odpowiedzi, wypowiedzi zawierają więcej niż jedno znaczenie komunikat.

Przykład:

Dziecko: *Nie znoszę szkoły!*

Rodzic: *Ach kiedyś wszyscy narzekaliśmy na szkołę, kiedyś z tego wyrośniesz...*

Dziecko może usłyszeć/wywnioskować:

- "Uważasz, że moje odczucia za niezbyt ważne"
- "mam poczucie, że to szkoła jest winna, ale ja"
- "Więc nie bierzesz mnie bardzo poważnie"
- "wydaje się, że jest Ci obojętne co ja czuję"

Kiedy mówimy do dziecka, często mówimy jednocześnie o dziecku. Każda rozmowa to budowanie gmachu wzajemnych stosunków, relacji. Stopniowo powstaje obraz jak widzimy dziecko jako osobę...

Na podstawie Thomasa Gordona "Wychowanie bez porażek"

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

17

Komunikacja - czego unikać?

"Typowa dwunastka" - Błędy komunikacyjne

- 1) **Pouczanie, robienie wykładu:** „Zostało ci 10 dni do egzaminu. Musisz coś zrobić”.
- 2) **Moralizowanie, głoszenie kazań:** „Wiesz dobrze, że twoim zadaniem jest nauka. Każdy w Twoim wieku musi chodzić do szkoły”.
- 3) **Doradzanie, sugerowanie, proponowanie rozwiązań:** „Musisz lepiej zorganizować sobie dzień. Musisz ograniczyć inne rzeczy i dłużej siedzieć nad książką”.
- 4) **Nakazywanie, komenderowanie, polecanie** „Przestań się użalać i weź się do”
- 5) **Osądzanie, krytykowanie, dezaprobata** „Jesteś po prostu leniwy. Lubisz odkładać wszystko na ostatnią chwilę”
- 6) **Wypytywanie, krzyżowy ogień pytań** „Czy uważasz, że zadanie jest za trudne? Ile czasu mu już poświęciłeś? Ile godzin dziennie na to poświęcasz?”

Na podstawie Thomasa Gordona "Wychowanie bez porażek"

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

18

Komunikacja - czego unikać?

"Typowa dwunastka" - Błędy komunikacyjne

- 7) **Interpretowanie, analizowanie, diagnozowanie** „Starasz się po prostu wykręcić od wykonania tego zadania. Za dużo kombinujesz”
- 8) **Ostrzeżenie, groźba** „Jeżeli nie poprawisz ocen, nie masz co marzyć o lpadzie”
- 9) **Obrzucanie wyzwiskami, wyśmiewanie, ośmieszanie** „Zachowujesz się jak małe dziecko. To śmieszne, co wymyślasz. Nie bądź taką beksą”
- 10) **Chwalenie, aprobowanie:** „Jesteś naprawdę bardzo zdolnym uczniem. Jestem pewien, że jakoś dasz sobie z tym radę”
- 11) **Uspokajanie, okazywanie współczucia, pocieszenie:** „Daj spokój. Nie jesteś jedyny, który to przeżywa. Ja miałem takie same problemy w Twoim wieku”
- 12) **Odwracanie uwagi, dowcipkowanie, zabawianie:** „Oj, nie przesadzaj. Porozmawiajmy o czymś przyjemniejszym. Ktoś wstał dziś lewą nogą”

Na podstawie Thomasa Gordona "Wychowanie bez porażek"

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

19

FUKO metoda komunikacji:

Fakty-odwoływać się do nich, do zachowania, a nie do osoby

Uczucia-własne, wyrażone w sposób łagodny, ale stanowczy. *Informacja o uczuciach i potrzebach (ustosunkowanie)*

Konsekwencje-nazwij konsekwencje jakie dane zachowanie niesie dla Ciebie

Oczekiwania-konkretne wraz z komunikatem wspierającym.
Prośba o inne zachowanie

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

20

Informacja zwrotna - rozmowa

- **ogólne wrażenie**(podkreślamy pozytywwy)
- wskazanie **dobrych elementów**(konkrety)
- wskazanie, co **wymaga poprawy**(konkrety)
- wskazanie, **w jaki sposób można to poprawić**
- wskazanie, w jakim kierunku można pracować dalej (co jest mocną stroną, **co warto rozwijać**)

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

21

Empatyczna komunikacja we współpracy

Źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=hxiCmFFZmvs>

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

22

Empatia - co to jest?

"**Empatia** – to narzędzie do tworzenia relacji równego z równym - wzajemne dawanie i branie. To zauważanie uczuć i potrzeb kryjących się za zachowaniami i słowami (zarówno swoimi, jak i innych).

Kiedy okazujemy komuś empatię, zawsze otrzymujemy coś cennego: głębokie porozumienie, szczerłość, wdzięczność.

Podchodząc z empatią do dzieci, wzbogacamy życie ich i swoje."

Empatia to wrażliwy wybór ponieważ, aby nawiązać **więź** z drugim człowiekiem **w pierwszej kolejności muszę połączyć się z częścią mnie**, która zna to uczucie.

Na podstawie „*Dogać się z dzieckiem. Porozumienie bez przemocy – ćwiczenia dla rodziców*” Magdalena Sendor, Joanna Berent
Bene Brown o empatii - <https://www.youtube.com/watch?v=f6HGHReefDU>

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

23

Empatia

Cztery atrybuty empatii:

- Przyjmowanie perspektywy
- Powstrzymanie się od oceny
- Rozpoznanie emocji innych
- Zakomunikowanie

Źródło: Bene Brown o empatii - <https://www.youtube.com/watch?v=f6HGHReefDU>

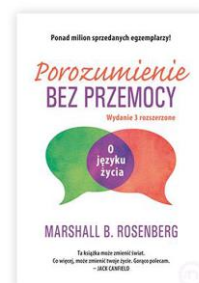
EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

24

Empatyczna komunikacja

(ang. Nonviolent Communication, NVC) czyli jak odnaleźć swoje potrzeby

W życiu szukamy współczucia, przepływu między sobą a innymi ludźmi, opartego na wzajemnym dawaniu z serca.
Marshall B. Rosenberg

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

25

Empatyczna komunikacja

Jak działa NVC w praktyce?

NVC jest formą komunikacji, na którą składają się dwie główne fazy:

- empatia – wysłuchanie rozmówcy z głębokim współczuciem
- szczerze wyrażenie siebie.

Główne założenia:

- Dialog
- Zaufanie
- Uwzględnianie potrzeby
- **Współpraca**
- Szacunek

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

26

Empatyczna komunikacja

LISTA POTRZEB

<p>POTRZEBY FIZYCZNE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powietrza • Pożywienia • Wody • Schronienia • Ruchu • Odpoczynku • Śnu • Wyrażenia swojej seksualności • Dotyku • Bezpieczeństwa fizycznego <p>AUTONOMII</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wybierania własnych planów, celów i marzeń, wartości • Wybierania własnej drogi prowadzącej do ich realizacji • Wolności • Przestrzeni • Spontanności • Niezależności <p>KONTAKTU Z SAMYM SOBĄ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autentyczności • Wyzwania • Uczucia się • Jasności • Świadomości • Kompetencji • Kreatywności • Integracji • Samorozwoju/ wzrostu • Autokreacji/ wyrażania własnego ja' • Poczucia własnej wartości • Samoakceptacji • Szacunku dla siebie • Osiggnięć • Prywatności • Sensu • Poczucia sprawczości i wpływu na swoje życie • Celności • Spójności • Rozwoju • Stymulacji, pobudzenia • Zaufania • Świętowania zaspokojonych potrzeb, spełnionych marzeń, planów i opłakiwania niezaspokojonych • Celu 	<p>ZWIĄZKU Z INNYMI LUDZMI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przyczyniania się do wzbogacania życia • Informacji zwrotnej, czy nasze działania przyczyniły się do wzbogacania życia • Wspierania • Wspólnoty • Kontakt z innymi • Towarzystwa • Bliskości • Dzielenia się: smułkami i radościami; talentami i zdolnościami • Wzleci • Uwagi, bycia wziętym pod uwagę • Bezpieczeństwa emocjonalnego • Szczerości • Empatii • Współzależności • Szacunku • Równych szans • Bycia widzianym • Zrozumienia i bycia zrozumianym • Zaufania • Ciepła • Otuchy • Miłości • Intymności • Siły grupowej • Współpracy • Wzajemności <p>RADOŚCI ŻYCIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zabawy • Humoru • Radości • Łatwości • Przygody • Różnorodności/ urozmaicenia • Inspiracji • Prostości • Dobrostanu fizycznego/ emocjonalnego • Komfortu/ wygody • Nadziei <p>ZWIĄZKU ZE ŚWIATEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piękna • Kontakt z przyrodą • Harmonii • Porządku • Spójności • Pokoju
---	--

NVC Lab.pl
Laboratorium Porozumienia bez Przemocy

Źródło: <https://nvclab.pl/>

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

29

Empatyczna komunikacja

			
radość	zdziwienie	smutek	złość

Źródło: bing.com

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

30

Empatyczna komunikacja

„Zabójcy” Empatii – przykłady:

- Pouczanie
- Ocenianie
- Korygowanie
- Moralizowanie
- Porównywanie do siebie lub innych
- Szukanie winnych
- Przekonywanie
- Licytowanie się
- Odwracanie uwagi
- Ironia
- Cynizm

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

31

Zasada współpracy “wygrana - wygrana”

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

32

Na czym polega współpraca “wygrana - wygrana”?

Zespół, czyli w naszym wypadku rodzina, wybiera takie rozwiązanie, które **zaspokoi potrzeby każdego z członków**.

Wydaje Ci się to niemożliwe??? Dobra wiadomość – to da się zrobić 😊

Oczywiście nie jest to łatwe, szczególnie jeśli potrzeby są bardzo różnorodne, ale przy odpowiedniej współpracy można to osiągnąć.

Podstawą współpracy są między innymi **znajomość uczuć, potrzeb i empatyczna komunikacja**. Razem ze wzajemnym **zaufaniem**, są kluczem do stosowania zasady “wygrana - wygrana”.

Żeby zaspokoić potrzeby wszystkich członków rodziny, najpierw trzeba je poznać.

Każde z Was musi wiedzieć czego potrzebuje i musi umieć to przekazać pozostałym.

Na podstawie: Rodzina współpracuje, czyli jak się dogadać i przestać walczyć. W drodze do szczęśliwego rodzicielstwa. <http://rodzicemjestem.pl/>

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

33

SPA dla Rodzica

Dzieci Kochają bezwarunkowo (pełną miłością)

Obserwują: zachowania, sposób komunikowania się, budowania relacji.

Odpowiedzialność...

Jakie są moje wartości? Co jest dla mnie ważne w życiu?

Pełniejsze, bardziej świadome wsparcie

Zadanie 24 godziny na dobę przez przynajmniej kilkanaście pierwszych lat życia, jeśli nie dłużej... może to umowa na czas nieokreślony ;)

Praca wymagająca dużo czasu i energii.

Na podstawie „Dogadać się z dzieckiem. Porozumienie bez przemocy – ćwiczenia dla rodziców”
Magdalena Sendor, Joanna Berent

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

34

SPA dla Rodzica

Dbaj o siebie Rodzicu, aby dbać o innych ☺

Mama: Córeczko, najważniejsza rzecz w życiu to dbać o innych.

Córka: Mamo, a co wtedy robią w tym czasie inni?

Mama: Też dbają o innych.

Córka: Mamo, a nie byłoby łatwiej, aby każdy zadbał o siebie? ;)

Na podstawie „Dogadać się z dzieckiem. Porozumienie bez przemocy – ćwiczenia dla rodziców”
Magdalena Sendor, Joanna Berent

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

35

SPA dla Rodzica

Dbaj o siebie Rodzicu, aby dbać o innych ☺

Zastanów się jak ładujesz swoje **rodzicielskie baterie**, by nie wypalić się przedwcześnie w roli rodzica i czerpać z niej satysfakcję?

- **Co robisz, aby ładować swoje rodzicielskie baterie?**
- **Co utrudnia ci dbanie o siebie jako rodzica?**
- **Czego jeszcze nie robisz, a co mogłoby wspomóc Cię w dbaniu o siebie?**

Na podstawie „Dogadać się z dzieckiem. Porozumienie bez przemocy – ćwiczenia dla rodziców”
Magdalena Sendor, Joanna Berent

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

36

SPA dla Rodzica

praktykuj wyłączenie planuj małe przyjemności wyłącz hałas nazywaj swoje emocje obserwuj siebie zachwycaj się odprężaj się słuchaj uważnie rozmawiaj się wybaczaј sobie przyznaj sobie miłe chwile rozmawiaј o problemach bądz dla siebie błędem swojego życia zorganizuj swój czas pomysł zanim skłopotkujesz pomysł zanim zadziałasz

Jak możesz zadbać o siebie? Oto odpowiedź!

<https://wordwall.net/pl/resource/1902041/psychologia/zadbaj-o-siebie>

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

37

Inspiracje

- **Porozumienie bez przemocy. O języku życia.**
Marshall B. Rosenberg
- **Strona internetowa** - <https://nvc-lab.pl/>

Platforma Szkoleniowa NVC Lab.pl. Udogodnienie do kursów online!

NVC Lab.pl

W RODZINIE • W ŻYCIU • W BIZNESIE • W EDUKACJI • ARTYKUŁY • SŁEPI • O NVC • O NAS • D

Pobierz listę uczuć Pobierz listę potrzeb

w rodzinie

- NVC w rodzinie i życiu | warsztat online
- Gdy dzieci są ślicznie - empatyczne pogotowie | kursa online
- Spokój i radość | wakacje rodzinne z NVC
- Dorastać z nasłodziakiem | warsztat online

Ponad milion sprzedanych egzemplarzy!

Porozumienie BEZ PRZEMOCY

Wydanie 3 rozszerzone

O języku życia

MARSHALL B. ROSENBERG

To książka może zmienić świat. Erwanaj, może zmienić twoje życie. Gorgo potwór. - JACEK CEMBAL

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

38

Inspiracje

- **Dogadać się z dzieckiem. Porozumienie bez przemocy - ćwiczenia dla Rodziców.**
Joanna Berent, Magdalena Sendor
- **Dogadać się z nastolatkiem. Dojrzałość i szacunek w relacji.**
Joanna Berent, Agnieszka Kozak

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

39

Inspiracje

- **Przyjaciele żyrafy. Bajki o empatii.**
Aneta Ryczyńska, Joanna Berendt, Ewa Beniak-Haremska
- **Blog**
<http://przyjacielezyrafy.blogspot.com/p/ksiazka-bajki-empatyczne.html>
- **Marzenia się spełniają - z cyklu "Bajki o empatii"**
<https://www.youtube.com/watch?v=YSU7pk91P60&list=WL&index=19>

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

40

Inspiracje – gdzie mogę się szkolić jako rodzic?

Szkolenia dla rodziców i przedstawicieli rad rodziców:

<https://kursy.wcies.edu.pl/pl/Szkolenia-dla-rodzicow-i-przedstawiceli-rad-rodzicow>

The screenshot shows the website of the Warsaw Center for Educational and Social Innovations and Schools (WCIES). The page is titled 'Szkolenia dla rodziców i przedstawicieli rad rodziców'. It lists several courses with their start dates and durations:

- Psychoteka. Czy zdolne dziecko to uczeń wzorowy?** - Start: 17 maja 2022, Duration: 2 weeks.
- Rodzic na 6+ Wspieranie dziecka w wyborach szkoły – kompetencje, zasady** - Start: 24 maja 2022, Duration: 46 weeks.
- Jestem mama, tatą, opiekunem ucznia z Ukrainy. Jak poradzić sobie w polskiej szkole? (w j. ukraińskim i/matematycznym/niemieckim/angielskim/ hiszpańskim i francuskim/uczeń?)** - Start: 25 maja 2022, Duration: 27 weeks.
- Psychoteka „Jak wspomagać dziecko z autyzmem w codziennym funkcjonowaniu?”** - Start: 31 maja 2022, Duration: 4 weeks.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

41

Inspiracje

Główne koncepcje i umiejętności kształcone w modelu:

- trzy style wychowania: autorytarny, permisywny, demokratyczny
- nacisk położony jest na naukę stylu demokratycznego
- nie wykorzystuje się siły; potrzeby dorosłych i dzieci są tu równie ważne; konflikty rozwiązywane są tak, by zaspokojone zostały potrzeby obu stron
- **trening jest niezbędny do opanowania każdej nowej umiejętności**
- **definicja zachowania w oparciu o obserwacje bez ocenia, interpretacji czy obwiniania**
- rozpoznawanie strony/osoby, która „ma problem”
- akceptacja dziecka takiego jakim ono jest
- akceptacja demonstrowana poprzez podstawowe i aktywne słuchanie
- 12 blokad komunikacyjnych
- termin „złe zachowanie” jest językiem siły
- szczerze, adekwatne wyrażanie prawdziwych uczuć bez obwiniania
- złość i to co się za nią kryje
- komunikat JA zamiast komunikat TY
- sposoby radzenia sobie z oporem wobec komunikatu JA
- .....

Polskie Centrum Edukacji GORDONA

https://gordon.edu.pl/model_gordona

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

42

Inspiracje

Mów od serca, używając rozumu.
Jesper Juul
Problemy to fakty, do których odnosimy się w problematyczny sposób

10 cytatów z Jespera Juula

Filary pedagogiki Jespera Juula

RÓWNA GODNOŚĆ DOROSŁYCH I DZIECI

Każdy człowiek, bez względu na wiek, zasługuje na empatyczne i powściągliwie traktowane swoich potrzeb i uczuć. W relacji z dorosłym dzieckiem jest podmiotem, a nie przedmiotem, a relacja ta jest dwukierunkowa i dziecko wzywa się od rodzica i rodzic od dziecka).

AUTENTYCZNOŚĆ

Bycie człowiekiem z krwi i kości, ze słabościami i gorzyszymi momentami. Rozgrywanie z wewnątrz i nie ukrywanie nikogo ani niczego. Obanie o granice swoje i dziecka.

JĘZYK OSOBISTY

Dzieci chcą posłuchać swoich rodziców, a nie odgrywane przez nich role (matki i ojca). Aby relacja mogła być autentyczna, potrzebny jest język, który wypływa z serca, jest prosty i informuje o uczuciach, potrzebach i wartościach. Przejawia się w zretach typu: lubię/nie lubię, chcę/nie chcę.

INTEGRALNOŚĆ

Czyli wszystko, co należy do mnie: ciała, procesy fizjologiczne, myśli, uczucia, wrażenia, potrzeby, programy – wszystko, kim jestem. Wszystko to, czym są dzieci i dorośli, jest w porządku. Integralność człowieka należy do niego i należy ją respektować. Naruszanie integralności jest nadużyciem, które krzywdzi i osabia.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ OSOBIŚCI

Dorośli biorą odpowiedzialność za swoje czyny i emocje. Podchodzi do życia do swoich problemów, akceptuje błędy i szuka rozwiązań. Nie przerzuca odpowiedzialności na dziecko ani osoby trzeciej.

PRZYWÓDZTWO DOROSŁYCH

Dzieci potrzebują przywódctwa, bo mają za małe doświadczenie życiowe i nie potrafią zadbać o swoje potrzeby. Dorośli są empatycznymi przewodnikami, którzy wspierają dzieci w świat, obgaj o nie i wspierają.

www.bezkarinagrodl.pl

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

43

Dziękuję za uwagę
Monika Frąckowiak

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

44